ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 12ης Ιουλίου 1977 *

Στην υπόθεση 89/76,

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον νομικό της σύμβουλο Robert Fischer, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον νομικό της σύμβουλο Mario Cervino, κτίριο Jean Monnet, Kirchberg,

προσφεύγουσα,

κατά

Βασιλείου των Κάτω Χωρών, εκπροσωπούμενου από τον νομικό σύμβουλο του Υπουργείου Εξωτερικών Υποθέσεων W. Riphagen, επικουρούμενου από τον βοηθό νομικό σύμβουλο Adriaan Bos, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο στην πρεσβεία των Κάτω Χωρών,

καθού,

που έχει ως αντικείμενο να αναγνωριστεί ότι το Βασίλειο των Κάτω Χωρών παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 12 και 16 της Συνθήκης ΕΟΚ, εισπράττοντας, κατά την εξαγωγή προς άλλα κράτη μέλη, τέλη για φυτοϋγειονομικούς ελέγχους φυτών και ορισμένων προϊόντων φυτικής προελεύσεως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους H. Kutscher, πρόεδρο, A. M. Donner και P. Pescatore, προέδρους τμήματος, J. Mertens de Wilmars, M. Sørensen, A. J. Mackenzie Stuart, A. O'Keeffe, G. Bosco A. Touffait, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: H. Mayras
γραμματέας: A. Van Houtte

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

(το μέρος που περιέχει τα περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

1 Με δικόγραφο της 17ης Σεπτεμβρίου 1976, η Επιτροπή άσκησε, δυνάμει του άρθρου 169 της Συνθήκης ΕΟΚ, προσφυγή ζητώντας να αναγνωριστεί ότι, εισπράττοντας κατά την εξαγωγή προς άλλα κράτη μέλη τέλη για φυτοϋγειονομικό έλεγχο φυτών και ορισμένων προϊόντων φυτικής προελεύσεως, το Βασίλειο των Κάτω Χωρών παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη Συνθήκη και ιδίως την απαγόρευση των επιβαρύνσεων ισοδυνάμου προς δασμούς αποτελέσματος, που περιέχεται στα άρθρα 9, 12 και 16 της Συνθήκης.

2 Το Βασίλειο των Κάτων Χωρών εισπράττει τέλος για τους φυτοϋγειονομικούς ελέγχους που διενεργούνται κατά την εξαγωγή, τόσο προς τα άλλα κράτη μέλη όσο και προς τις τρίτες χώρες, φυτών και ορισμένων προϊόντων φυτικής προελεύσεως βάσει των άρθρων 3, c και 7 του βασιλικού διατάγματος της 24ης Σεπτεμβρίου 1951 περί νέου κανονισμού της φυτοϋγειονομικής υπηρεσίας (*Staatscourant*, αριθ. 191).

3 Κατά την Επιτροπή, η είσπραξη των τελών αυτών, εισπραττόμενων λόγω της διελεύσεως των συνόρων, μόνο για τα προϊόντα που προορίζονται προς εξαγωγή και όχι για τα εθνικά προϊόντα που διατίθενται στο εμπόριο στην ίδια τη χώρα, αποτελεί επιβάρυνση ισοδυνάμου αποτελέσματος προς εξαγωγικό δασμό, απαγορευόμενη από τα άρθρα 9, 12 και 16 της Συνθήκης, όπως οι διατάξεις αυτές έχουν ερμηνευτεί με τη νομολογία του Δικαστηρίου, ιδίως με την απόφαση της 14ης Δεκεμβρίου 1972, υπόθεση 29/72, Marimex (Jurispr. σ. 1309) και με την απόφαση της 11ης Οκτωβρίου 1973, υπόθεση 39/73, Rewe (Jurispr. σ. 1039).

4 Αμυνόμενη, η Ολλανδική Κυβέρνηση προβάλλει ότι σκοπός των επίδικων τελών είναι η κάλυψη των εξόδων ελέγχων που γίνονται για την έκδοση των φυτοϋγειονομικών πιστοποιητικών που προβλέπονται από τη διεθνή Σύμβαση για την προστασία των φυτών, η οποία υπογράφηκε στη Ρώμη, στις 6 Δεκεμβρίου 1951 (*Συλλογή των Συνθηκών των Ηνωμένων Εθνών*, 1952, αριθ. 1963).

5 Η έκδοση των πιστοποιητικών αυτών, χωρίς να αποτελεί καθόλου εμπόδιο των συναλλαγών, διευκολύνει το ενδοκοινοτικό εμπόριο παρέχουσα στον εξαγωγέα την εξασφάλιση ότι δεν θα συναντήσει εμπόδια κατά την εισαγωγή στη χώρα προορισμού.

6 Δεδομένου ότι οι έλεγχοι εκτελούνται και τα αντίστοιχα πιστοποιητικά χορηγούνται μόνο κατόπιν αιτήσεως του εξαγωγέα, δεν υφίσταται καμιά νομική υποχρέωση καταβολής των εν λόγω επιβαρύνσεων, ώστε να συντρέχει εν προκειμένω μη συμμόρφωση προς το κριτήριο της μονομερούς και υποχρεωτικής εισπράξεως, που έχει δεχτεί η νομολογία του Δικαστηρίου.

7 Σχετικά, η Επιτροπή προβάλλει πάντως, ότι, δεδομένου ότι στις διεθνείς συναλλαγές είναι απολύτως αναγκαία η κατοχή πιστοποιητικών φυτοϋγειονομικού ελέγχου, οι απαιτήσεις της χώρας εισαγωγής υποχρεώνουν τους εξαγωγείς να καλύπτουν στην πράξη τις εξαγωγές τους με πιστοποιητικό εκδιδόμενο στη χώρα αποστολής, οπότε είναι δυνατό να αποφύγουν την καταβολή της επιβαλλόμενης από το Ολλανδικό Δημόσιο επιβαρύνσεως.

8 Τα πιστοποιητικά, με την έκδοση των οποίων συνδέεται το επίδικο τέλος, είναι σύμφωνα με τη Διεθνή Σύμβαση για την προστασία των φυτών, της 6ης Δεκεμβρίου 1951, στην οποία μετέχουν όλα τα κράτη μέλη.

9 Σκοπός της Συμβάσεως αυτής, σύμφωνα με το άρθρο 1, είναι να εξασφαλιστεί κοινή και αποτελεσματική δράση στην καταπολέμηση της εισαγωγής και διασποράς μικροοργανισμών προκαλούντων επιδημίες και φυτικών ασθενειών και να εκδοθούν κατάλληλα προς τούτο νομοθετικά, κανονιστικά και τεχνικά μέτρα, με την ίδρυση ιδίως, σε κάθε κράτος, μιας επίσημης οργανώσεως προστασίας φυτών.

10 Σύμφωνα με το άρθρο V της ίδιας Συμβάσεως, κάθε συμβαλλόμενο κράτος υποχρεούται να θεσπίσει τις αναγκαίες διατάξεις για την έκδοση πιστοποιητικών φυτοϋγειονομικού ελέγχου, τα οποία πρέπει να συμφωνούν τόσο προς την κανονιστική ρύθμιση για την προστασία των φυτών η οποία ισχύει στα άλλα συμβαλλόμενα κράτη όσο και προς τις επιταγές της Συμβάσεως.

11 Σκοπός της εκδόσεως των πιστοποιητικών αυτών, στις διεθνείς συναλλαγές, είναι να ευνοηθεί η ελεύθερη εισαγωγή φυτών στη χώρα προορισμού, βάσει του εκτελούμενου ελέγχου στη χώρα προελεύσεως των εν λόγω προϊόντων.

12 Επομένως, η Σύμβαση αυτή επιτελεί, εντός του πεδίου εφαρμογής της, λειτουργία ανάλογη εκείνης των φυτοϋγειονομικών και δημοσίας υγείας διατάξεων που έχουν θεσπιστεί στο πλαίσιο της Κοινότητας, όπως της οδηγίας του Συμβουλίου 64/432, της 26ης Ιουνίου 1964 (PB L 121, σ. 1977) — που αποτέλεσε το αντικείμενο της αποφάσεως του Δικαστηρίου της 25ης Ιανουαρίου 1977, στην υπόθεση 46/76, Bauhuis κατά Ολλανδικού Δημοσίου — και της οδηγίας του Συμβουλίου 77/93, της 21ης Δεκεμβρίου 1976, περί των μέτρων προστασίας κατά της εισαγωγής στα κράτη μέλη οργανισμών επιβλαβών για τα φυτά ή τα φυτικά προϊόντα (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/017, σ. 3), η οποία εκδόθηκε μετά την άσκηση της προσφυγής από την Επιτροπή.

13 Έτσι, η ταυτόχρονη από όλα τα κράτη μέλη εφαρμογή της Συμβάσεως της 6ης Δεκεμβρίου 1951 κατέστησε δυνατή τη μεταφορά των φυτοϋγειονομικών ελέγχων από τη χώρα εισαγωγής στη χώρα εξαγωγής και διευκόλυνε κατ' αυτόν τον τρόπο την αντικατάσταση των μεθοριακών προστατευτικών μέτρων μ' ένα σύστημα ελέγχων που αναγνωρίζεται αμοιβαίως από τα κράτη και υλοποιείται με την έκδοση πιστοποιητικών υγειονομικού ελέγχου, ώστε να περισταλεί ο διπλός μεθοριακός έλεγχος.

14 Επομένως, προκύπτει ότι εν προκειμένω δεν πρόκειται για μέτρα που επιβλήθηκαν μονομερώς από το Βασίλειο των Κάτω Χωρών, καθαρώς προς το εθνικό του συμφέρον, αλλά για έλεγχο που οργανώθηκε επί ομοίων βάσεων σε όλα τα κράτη μέλη, ως μερών της Συμβάσεως της 6ης Δεκεμβρίου 1951.

15 Κατά συνέπεια, οι έλεγχοι αυτοί δεν φαίνεται να αποτελούν μονομερή μέτρα εμποδίζοντα τις συναλλαγές, αλλά είναι μάλλον πράξεις προοριζόμενες να ευνοήσουν την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, με σκοπό την εξουδετέρωση των εμποδίων που θα μπορούσαν να προκύψουν, για την ελεύθερη αυτή κυκλοφορία, από τους ελέγχους του άρθρου 36 της Συνθήκης κατά την εισαγωγή.

16 Υπό τις περιστάσεις αυτές, τα εισπραττόμενα τέλη για τους ελέγχους αυτούς δεν μπορούν να θεωρηθούν ως επιβαρύνσεις ισοδυνάμου προς δασμούς αποτελέσματος, υπό την προϋπόθεση ότι το ποσό αυτών δεν υπερβαίνει το πραγματικό κόστος των πράξεων σε σχέση προς τις οποίες εισπράττονται.

17 Δεδομένου όμως ότι το Δικαστήριο κλήθηκε να αποφανθεί μόνο για το ζήτημα αρχής που αφορά το συμβιβαστό των επίδικων επιβαρύνσεων με το κοινοτικό δίκαιο και όχι για το ζήτημα του ποσού αυτών, η εκτεθείσα προηγουμένως προϋπόθεση δεν χρειάζεται να εξεταστεί στην υπό κρίση διαφορά.

18 Καίτοι επομένως προκύπτει ότι, κατά τους κανόνες της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων εντός της Κοινότητας, δεν μπορεί, κατ' αρχήν, να διατυπωθεί καμιά αντίρρηση κατά της εισπράξεως των επίδικων τελών, η πρακτική των διαφόρων κρατών μελών εμφαίνει ότι μπορούν να υπάρξουν διάφορες λύσεις όσον αφορά τη χρηματοδότηση των φυτοϋγειονομικών ελέγχων: είτε το κόστος αυτών να καλύπτεται, εν όλω ή εν μέρει, από τον δημόσιο προϋπολογισμό, είτε να επιρρίπτεται στο εμπόριο με την είσπραξη τελών αντιστοιχούντων στο κόστος των διενεργούμενων ελέγχων.

19 Επιβάλλεται επομένως η παρατήρηση ότι η παρούσα απόφαση δεν μπορεί να περιορίσει την ελευθερία των κοινοτικών οργάνων να θεσπίζουν στο μέλλον, κάθε χρήσιμη διάταξη αποβλέπουσα στην ενοποίηση των τρόπων που εφαρμόζονται για τη χρηματοδότηση των εν λόγω ελέγχων και ότι, στην προοπτική μιας τέτοιας ενοποίησης, η παρούσα απόφαση δεν μπορεί να αναγνωρίσει, υπέρ του Βασιλείου των Κάτω Χωρών, ένα κεκτημένο δικαίωμα προς διατήρηση του ισχύοντος συστήματος.

20 Από τα παραπάνω προκύπτει ότι, υπό την επιφύλαξη αυτή, η προσφυγή που άσκησε η Επιτροπή κατά του Βασιλείου των Κάτω Χωρών πρέπει να απορριφθεί.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την προσφυγή.

2) Κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Κρίθηκε από το Δικαστήριο στο Λουξεμβούργο στις 12 Ιουλίου 1977.

Kutscher Donner Pescatore Mertens de Wilmars Sørensen

Mackenzie Stuart O'Keeffe Bosco Touffait

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 12 Ιουλίου 1977.

Ο γραμματέας
A. Van Houtte

Ο Πρόεδρος
H. Kutscher